

παραμονή τὰ Φῶτα (ὡς κατ' ἐξοχὴν ἁγιασμός θεωρεῖται ὁ γινόμενος διὰ τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τὴν προηγουμένην τὴν Θεοφανείων ἡμέραν. Πβ. ἁγιασμός 1). 2) Τὸ ἁγιασμένον ὕδωρ, τὸ ἁγίασμα Πελοπν. (Ἀρκαδ.): *Θὰ πάρω ἁγίασμα ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ ν' ἁγιάσω τὰ χτήματα.* 3) Ἡ ἐορτὴ τῶν Θεοφανείων τὴν 6ην Ἰανουαρίου, κατ' ἣν τελεῖται καὶ κατὰ τὴν παραμονὴν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ ἁγας ἁγιασμός Πελοπν. (Βαμβακ. Καλάβρυτ. Κοσμ. κ.ά.): *τοῦ ἡσούνα τὴν ἁγίασι; Καλάβρυτ. Περιμένει τῆς ἁγίας ἀλλουνοῦ χρόνου ν' ἁγιαστῇ, ν' ἁγιάσῃ καὶ τὰ ροῦχα του Κοσμ. Φεύγουν οἱ καλλικάντζαροι τῆς ἁγίας γιὰ νὰ ξανάρουν τοῦ χρόνου τὰ Χριστούγεννα Βαμβακ.*

ἁγίασμα τό, σύνηθ. ἁγίασμα Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Καπ. (Ἀραβάν.) Κίμωλ. Κυδων. Λέσβ. Μακεδ. Πάρ. Πόντ. (Οἶν.) Χηλ. κ.ά. ἁγίασμαν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ.) ἁγίγισμαν Πόντ. (Κερασ.) ἁγίασμαν Μεγίστ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἁἰσμαν Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) ἁγίασμα Ἡπ. Καπ. (Ἀραβάν. Φάρας. Φερτ.) Μεγίστ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) Χίος κ.ά. ἁγίασμαν Μεγίστ. Πόντ. (Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἁγίασμα Πόντ. (Κολων.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἁἰσμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἁἰσμαν Πόντ. (Χαλδ.) ἁγίασμα Παξ. ἁγίασμα ἦ, Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἁγίασμα. Τὸ ἁγίασμα καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ οἶνος τῆς θείας μεταλήψεως Πελοπν. (Ἀρκαδ.): *Φρ. Ἀγίασμα τό 'χω (ἦτοι ἔχω τόσον μόνον οἶνον, ὅσος ἀρκεῖ δι' ἁγίασμα. Ἐπὶ ὑπολειφθείσης ἐλαχίστης ποσότητος οἶνου. Συνών. φρ. οὔτε γιὰ ἀνᾶμα δὲν εἶναι, οὔτε γιὰ μετάδοσι δὲν εἶναι). Ἡ σημ. αὕτη ὑπολανθάνει ἤδη ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐνθα λέγεται «ἵνα ἐν καθάρῳ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὑποδεχόμενοι τὴν μερίδα τῶν ἁγιασμάτων ἐνωθῶμεν τῷ ἁγίῳ σώματι τοῦ Χριστοῦ», ἐν ᾧ χωρίῳ διὰ τῆς λ. ἁγίασματα ἐννοοῦνται ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τῆς θείας εὐχαριστίας.* 2) Τὸ ὑπὸ τοῦ ἱερέως διὰ τῆς τελετῆς τοῦ ἁγιασμοῦ μικροῦ καὶ μεγάλου εὐλογοῦμενον καὶ καθαγιαζόμενον ὕδωρ κοιν. καὶ Καπ. (Ἀραβάν. Φάρας. Φερτ.) Πόντ. (Κολων. Κρώμν. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): *Μέγα ἁγίασμα (τὸ ἁγίασμα τῶν Θεοφανείων) Ἡπ. Μὶ τοῦ μὲγᾶλ' ἁγίασμα ἁιάζ'νι οὐ κόσμους τὰ χουράφια τ'ς, τ' ἀμπέλια τ'ς κι οὔλα τὰ πράματα τ'ς Αἰτωλ. || Παροιμ. Πιέ, γάδαρε, ἁγίασμα (ἐπὶ τοῦ παρ' ἀξίαν τιμωμένου) Ἡπ. Θέλεις δὲ θέλεις, γάδαρε, πὲ ἁγίασμα (ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης ποιοῦντός τι) Μακεδ. (Θεσσαλον.) || Ἄσμ.*

Ἐβῶ σὲ θέλω νὰ ῥθῆσαι τοῖς τρεῖς γεορτὲς τὸ χρόνο, τῇ Γέννησι γιὰ τὸ Χριστόν, τὰ Φῶτα γιὰ τ' ἁγίασμαν τσαὶ τῇ μεάλῃ Πασκαλιᾷ γιὰ τὸ Χριστὸς ἀνέστη

Μεγίστ. Ἡ σημ. αὕτη καὶ μεσν. Πβ. Κωνστ. Πορφ. Ἐκθεσ. βασιλείου τάξεως 141,13 (ἐκδ. Βόνν.) «λαβὼν ὁ πατριάρχης ἁγίασμα ἐπιχέει ἐπὶ ταῖς χερσὶ τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ βασιλεὺς νηψάμενος τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν ἀλείφας καὶ τὸ πρόσωπον καὶ εἰ θέλει πῶν ἐξ αὐτοῦ... ἀπέρχεται». Συνών. ἁγιασμόνερο, ἁγιασμός 2. β) Ράντισμα δι' ἁγιασμένου ὕδατος Μεγίστ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Βυζ. 3) Ὑδωρ πηγαῖον ἢ φρεάτιον συνήθως γειτνιάζον πρὸς ναὸν καὶ ἱερὸν διὰ τοῦτο θεωρούμενον, πινόμενον δὲ πρὸς ἡθικὸν ἁγιασμόν καὶ σωματικὴν θεραπείαν, ἀρχ. «ἱερὸν ὕδωρ» (πβ. ΜΣτεφανίδ. Συμβολ. εἰς τὴν ἱστορίαν φυσ. ἐπιστημῶν 144) πολλαχ. β) Μεταλλικὸν ὕδωρ ἱερὸν θεωρούμενον Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) γ) Ἡ πηγὴ, ἐξ ἧς ἀναβλύζει τὸ ἱερὸν ὕδωρ πολλαχ.: *Πηγαίνουν τὸν τρελλὸ 'ς τὸ ἁγίασμα τῆς*

Παναγίας Ἐρμούπ. Πηγαίνουν 'ς τ' ἁγίασματα κι ἀφίνουν τὴ ζούρα τους (τὴν ἀσθένειαν) Θράκ. Ἡ λ. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀγίασμα, Ἀγίασμα καὶ Ἀγίασματα καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

δ) Τόπος ἱερός, ἐν ᾧ οἱ ἐπισκέπται προσδένουν εἰς τοὺς θάμνους τεμάχια τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν ἢ τρίχας Θράκ. Λέσβ. 4) Μύρον ἀναβλύζον ἐκ τοῦ σώματος ἁγιάσαντος μετὰ θάνατον ἀνθρώπου Θράκ. (Αἰν.) Κυδων. Λέσβ. κ.ά.: *Ἀγίασμα νὰ βγάλ'νι τὰ κόκκαλά σ'!* (εὐχὴ) Αἰν. 5) Νόμισμα Βυζαντιακὸν φέρον ἐγκεχαραγμένον σταυρὸν καὶ ἀποδιδόμενον εἰς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον, διὰ τοῦτο δὲ θεωρούμενον ὡς ἀντικείμενον ἱερὸν καὶ καθωσιωμένον καὶ ἔχον δύναμιν θαυματουργόν. Τοῦτο τιθέμενον ἐν ζύμῃ ἀντὶ προζυμίου προκαλεῖ τὴν ζύμωσιν Στερελλ. (Βοιωτ.) Συνών. ἁγικωνσταντιναῖτο, κωνσταντιναῖτο. 6) Εὐφημητ. ὁ μικρομύκης βοτρυίτης (botryitis bassiac) ὁ προξενῶν τὴν νόσον τοῦ μεταξοσκώληκος μυκητιάσιν, ἦτοι τὸ σχηματιζόμενον ἐπὶ τοῦ ἐντόμου εὐρωτῶδες ἢ ζαχαρῶδες ἐπίχρισμα Κύπρ. Συνών. ζαχαρωτή, μούχλα. 7) Τὸ δεύτερον ὑποδεέστερον γλεῦκος τὸ λαμβανόμενον ἐκ τῶν στεμφύλων διὰ προσθήκης ὕδατος. Τὸ γλεῦκος τοῦτο προστίθεται εἰς τὸ πρῶτον γλεῦκος ἢ ἀφίνεται μόνον πρὸς ζύμωσιν καὶ παρασκευὴν προχείρου ὕδατος οἶνου (ἢ σημ. πιθανῶς ἐκ τῆς ἀνωτέρω νόσου τῶν μεταξοσκωλήκων, διότι ὁ οἶνος οὗτος εὐκόλως εὐρωτᾷ ἐκ τοῦ μύκητος mycoderma vini) Ἀθῆν. Κίμωλ. Πάρ. κ.ά. β) Τὸ εἰς τὸν οἶνον προστιθέμενον ὕδωρ Ἀθῆν. 8) Ὁ καταστάς ἀτροφικός, ἰσχνὸς καὶ σκελετώδης Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Τοῦτ' τοῦ πιδὶ γίν'νι ἁγίασμα. Ἐχ' ἓνα πιδὶ ἁγίασμα 'λότιλα. Συνών. φρ. Ἐγινι πετσί καὶ κόκκαλο. Πβ. ἁγιάζω Β 5.*

ἁγιασματάρι τό, πολλαχ. ἁἰσματάρ' Πόντ. (Χαλδ.) ἁἰσματάρ' Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἁγίασμα.

1) Τὸ σκεῦος, ἐν τῷ ᾧ γίνεται ὁ ἁγιασμός, ἢ σκεῦος περιέχον ἁγιασμένον ὕδωρ Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Συνών. ἁγιασματερό.

2) Πήρα ἐξ ὑφάσματος ἢ δέρματος, ἐν τῇ ᾗ φυλάττονται ὑπὸ τοῦ ἱερέως τὰ εἰς τὴν τέλεσιν τοῦ ἁγιασμοῦ ἀναγκαιοῦντα ἀντικείμενα, ὅποια εἶναι τὸ εὐχολόγιον, τὸ ἐπιτραχήλιον, ὁ σταυρὸς καὶ ὁ θαλλὸς τοῦ ἁγιασμοῦ Κῶς.

3) Εὐχολόγιον, ἦτοι βιβλίον ἐκκλησιαστικὸν περιέχον πρῶτον τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λεγομένου μικροῦ ἁγιασμοῦ, ὅθεν ἢ ὀνομασία, εἶτα δὲ καὶ ἄλλας, οἷον τῆς παρακλήσεως, τοῦ βαπτίσματος, τοῦ στεφανώματος καὶ τοῦ εὐχελαίου, ὁμοίως τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν καὶ διαφόρους εὐχὰς ἀναγινωσκομένας εἰς ποικίλας περιστάσεις, οἷον εἰς λεχώ, εἰς ἀσθενοῦντα, εἰς βασκανίαν, εἰς εὐλόγησιν ἀγροῦ, σπόρου, ἀμπελῶνος, οἶνου, τυροῦ, ψῶν, βαίων κλπ. κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.)

ἁγιασματερό τό, Πάτμ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἁγίασμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερό. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. τὸ ὅμοιον ἀναματερό παρὰ τὸ ἀνᾶμα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ.

Δοχεῖον τοῦ ὕδατος τοῦ ἁγιασμοῦ. Συνών. ἁγιασματάρι.

ἁγιασμόνερο τό, ἁγιασμόνερον Πόντ. (Σάντ.) ἁγιασμόνερο Πελοπν. (Αἰγ. Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἁγιασμός καὶ νερό.

